

god til at afløse andre mennesker
god til at se muligheder

Konfliktoptrappende

Vedholdende

Modig

VEND

BLIKKET OM!

Projektet "Det særlige som potentiel ressource" vender begreberne på hovedet. I stedet for at se det særlige i barnet som en ulempe, kan man se de ressourcer, det er tegn på. Stædighed er også styrke og kampånd. Projektet er ikke en metode, det er et mindset. På en konference i Børns Vilkår i Valby var fokus på unge udsatte, som f.eks. havde været i familiepleje, men der var stærke tråde til de første år i barnets liv.

AF BJARNE W. ANDRESEN

"Et mindset skal trænes så meget, at det sidder på rygmarven i alle situationer," fortæller Hanne Warming, som er medforfatter af bogen *Det dobbelte blik*, hvor hun beskriver projektet og får læseren til at reflektere over den måde, vi tænker om andre. I slutningen af bogen møder man "Den særlige ordbog", som oversætter mangel-sproget til ressource-sproget. "Den særlige ordbog" kan downloades fra saerlig.ruc.dk under "Publikationer".

Børnene har mange ressourcer – når vi har blik for dem

En pige på 2-3 år bor på omsorgshjem. I det skjulte stopper hun mad i lommerne og gemmer dem under puslebordet. Det er en bekymrende adfærd, for den tyder på et vidtrækkende omsorgssvigt tidligere i hendes liv. Samtidig viser det også nær-

mest ufattelige kompetencer hos barnet. Hun har udviklet nogle overlevelsestrategier, som var hensigtsmæssige i den kontekst, hvor hun lærte dem.

Når vi normaliserer, risikerer vi at fjerne de enestående kompetencer, barnet også har. I tilfældet med barnet må vi søge ind til de ressourcer, som har gjort pigen i stand til at planlægge og gennemføre en ret forfinet strategi. De ressourcer vil hun få brug for i en lang række andre situationer i sit liv, når hun skal udvikle andre strategier.

Møde på tværs af alder

I projektet mødtes udsatte unge med andre deltagere med lignende baggrund. De var stolte over at kunne hjælpe både hinanden og de forskere, som var tilknyttet.

Flere unge fortalte, at det havde været en øjenåbner at møde ældre deltagere. En deltager beskrev det sådan: "Nøj, det som

er så problematisk for mig, og som jeg hele tiden bliver bedt om at lave om, det er en fordel for dig og har gjort, at du kan det i det, du kan."

Eksempler på det dobbelte blik

Konferencen blev holdt i Tine Bryld-salen i Valby, og rundt om på søjler og vægge var vidnesbyrd fra tidligere arrangementer om det dobbelte blik. Plakater udfordrede deltagerne på deres forforståelse. Det barn, som har fået betegnelsen asocial, har også vist nogle positive sider af sig selv: Han/hun er en ener, god til at være alene og ikke mindst god til at stå alene. Måske er det et barn, som trives i eget selskab. Det kan blive et menneske, som er god til og/eller vant til at arbejde selvstændigt.

Deltagerne gennemgik selv processen med at skabe "Den særlige ordbog". Først kunne de frit fra leveren komme med alle

genem
analyse esens
e mulighed
ange for at

de negative udtryk, som bruges om de børn, som giver udfordringer i institutionerne. Der kom mange ord frem. Rigtigt mange. Ordene blev skrevet på flipovere, og bagefter skulle de give bud på den "positive forside" af de negative ord. Det kan anbefales!

Her må du løbe væk

En dreng reagerer på konflikter ved at løbe væk. Ikke bare væk fra konflikten, men fra de voksnes synsfelt og nogle gange helt væk fra institutionen. Det giver naturligvis anledning til bekymring hos personalet, som kommer til udtryk som bebrejdelser af barnet. Hans adfærd har også en positiv side: Han ved måske, at hvis han bliver stående, ender det ofte med, at han sparkes eller slår. Så er det bedre at løbe væk. Han har fundet en løsning på problemet. Det skaber et nyt problem, men det nye problem kan pædagogerne tage vare på.

De kan f.eks. tilbyde ham et sted at løbe "væk" til. Et roligt hjørne, køkkenet eller måske et mødelokale? Utallige ledere rundt om i landet har omdannet deres

kontor til midlertidigt løbe væk-område. Utallige børn har fået adrenalin til at falde ved at sidde og tegne side om side med en sekretær, som ordner regnskaber.

Kan ikke genkende sig selv

Når professionelle taler eller skriver om barnet/den unge, handler det tit om problemer. Når den unge læser andres beskrivelser, kan de tit slet ikke genkende sig selv. Manon Alice Lavaud er forsker tilknyttet "Det særlige som potentiel ressource", og hun mener ikke, man kan tale om, at fortællinger er "sande". Fortællinger kan være troværdige eller genkendelige. De professionelle kan også have forskellige fortællinger om barnet/den unge. "Både professionelles og den unges egne historier – og forældrenes i øvrigt – er brikker i den store fortælling," siger hun. "De er ikke konkurrenter om Den Sande Historie. Vi skal holde op med at lede efter historier, som modbeviser en af de andre."

Fremtidsværksted på institutioner

Holdet bag projektet "Det særlige som potentiel ressource" tager ud i institutioner og holder fremtidsværksteder om at vende begreberne på hovedet. De undersøger nutiden og bruger det som afsæt til en utopifase på workshoppen. Bagefter er opgaven at finde bare en lille del af utopien, som virker realiserbar. Til sidst må de medvirkende gå til handling, så den nye viden bliver til realitet.

På fremtidsværkstederne bliver det tydeligt, hvor svært det kan være at gøre op med gamle tankemønstre. Hvis en ung f.eks. stikker af, er det som udgangspunkt en uacceptabel adfærd. Men hvis alternativet er at slå og sparke, er det måske en rigtig god udvej at tilbyde et stikke-afsted indenfor institutionerne.

Børns drivkraft

Til marts kan du komme til konference med DLO om børns drivkraft. Oplægsholderne sætter fokus på den drivkraft, som også udsatte børn har. Vi kan holde fokus på, hvad der driver barnet og på den måde styrke svage sider ved at stimulere styrkesiderne.

Som voksne skal vi ikke blot pege den vej, barnet skal følge ud i den store verden. Børn tør også selv, hvis vi tager udgangspunkt i deres egen drivkraft. Det er aldrig for tidligt at begynde. De unges liv er grundlagt i hjemmet, vuggestuen og børnehaven.

Forskningsprojektet "Det særlige som potentiel ressource" indgår ikke i konferencen men kan overføres til arbejdet med at hjælpe barnet til at overkomme barrierer, store som små.